

pripoveduje Kišpatić, lovili tuno ob španskem obrežju, pozneje so se Grki mnogo bavili s tunolovom v Mali Aziji, in še dan današnji je tunolov po Sredozemskem morju najizdatnejša vrsta ribolova. V Jadranskem morju je dvojen: v hrvaškem Primorju čakajo po tunarah, da jim riba zaide v razpostavljene mreže, dočim v Dalmaciji hodijo za tuno, da jo z mrežo obkolé in izvlečejo na obrežje.

Kdor potuje po onih krajih, dobro mu je znana tunara. Tako zovejo mesto, pripravno za ta lov. Koča, stisnjena med pečine, je ribarjem za stanovanje. Prav ob morju so zasadili 14—16 m visoki jelki, jih prenauredili v okorno lestvo, ki je nagnjena tako, da ji gornji kraj stoji iznad vode. Spodnji kraj je trdno podprt s kamenjem. Imenujejo to napravo „stražo“. Na vrhu je narejeno sedalo ali „koš“.

V „košu“ sedi ob lovu ribar, ki neprestano in pazno gleda v morje. Na morju plava cela vrsta okroglih in lahkih ploščic; nanje je pripeta velika mreža, ki sega do dna. Mreža gre vsporedno z bregom; na jedni strani se vrača k bregu, na drugem pa je odmaknjena od kraja, da je odprta pot, po kateri zaide riba v mrežo.

Ko stražar, ki z visokega sedeža opazuje najmanjšo stvar v morju, vidi, da gredó tune v mrežo, pokliče sodruga, da potegnejo tudi drugi konec mreže k bregu in jo zapró. Potem izvlečejo mrežo in ribe na suho. Ribe letajo in skačejo in udarjajo z repom po vodi, da se morje peni daleč na okrog.

Ribarji polovljene ribe takoj z nožem odpró in odstranijo drob, da se jim ne pokvarijo; očiščene ribe pa hitro odpravijo na prodaj v Trst ali na Reko. Kilogram prodajajo po 80 novčičev do 1 gld.

Tune lové od vel. travna do listopada. Ko je vreme neugodno, potegnejo mreže na suho in čakajo, da se zjasni. Kadar jim je sreča mila, vlové kar na mah 7—800 glav; zgodi se pa tudi, da čakajo in prežijo na straži po več tednov zastonj. Dostikrat čakajo na straži tudi po noči, zlasti kadar je noč temna. Ker se riba nekako sveti v vodi, jo stražar lahko opazi.

Po velikih tunarah imajo troje lestev, in na dveh je vedno stražar. Manjše tunare imajo samo jedno lestvo.¹⁾ — Polovica lova pripada navadno lastniku, polovica pa ribarjem. Ko je srečno leto, vračajo se v jeseni ribarji veseli in

Tunara.

zadovoljni od lova, kateri so opravljali po leti, ali dostikrat je uspeh prav pičel.

* * *

Kvarnerski zaliv in ž njim tudi naša Riviéra spadata v področje takozvanega ekvinokcijalnega deževja. Vreme je dostikrat nestanovitno, rekel bi, sitno.

Izmed vetrov, ki vplivajo na vreme, treba omeniti „tramontano“, „burjo“ in „široko“.

Tramontana (sever) prihaja od severne strani, izmed Učke gore in Snežnika ter se preko Preluke ugodno razširja po Kvarneru. Piha navadno vsak dan pred poldnem nekako od 8 do 10 ure in ob solnčnem zapadu v večer in stvarja majhne valove po morju.

Nebo ostane vedro ali pa se preoblači z belimi, tankimi oblaki, zrak je posebno svež. Tramontana oblažuje hudo letno vročino in pospešuje po morju vožnjo z jadniki od opatijske strani proti Reki.

Široko (scirocco) ali jug, spadajoč med ekvatorijalne vetrove, prinaša deževno vreme ter ljuto razburkava morje prav do dna. Ko zavlađa jug, gosto dežuje po več dnij, dà, mnogo-

¹⁾ Tunare so v mestih: Karlobag, Lukovo in sv. Jurij pri Senju, Baška, Vrbnik, Novi, Selce, Kačjak pri sv. Jeni, Šilo, sv. Jakop, Peškiera, Perčin, Sršćica, Dubno, Bakarac, Bakar, Voz in naša Preluka ob Volovskem.